

NOVA GORICA

Živele naše žene — dosledno
borke za izgradnjo socializma

Solkan, 22., oktobra 1948.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTA ZA GORIŠKI OKRAJ

Leto II. Štev. 32.

Z volitvami v krajevne odbore AFŽ so žene izrazile svojo predanost socialistični domovini

V času, ko zaseda Organizacija združenih narodov v Parizu in ko se diskutira o sovjetskem predlogu za učvrstitev miru v svetu, so žene Goriškega okraja dne 17. oktobra manifestirale svojo predanost Osvobodilni fronti, Komunistični partiji in njenemu vodstvu z maršalom Titom na čelu.

S parolo »Žena — mati ali si za mir?« so žene v 99 vaseh volile 100%, v ostalih vaseh nad 90%, tako, da je končni rezultat 98,26%.

Naše volitve v krajevne odbore AFŽ so globoko političnega pomena, da kot članice Mednarodne demokratične federacije žena utrjujemo mir v svetu, razdiralcem naše enotnosti pa smo ponovno dokazale nepremagljivo moč delovnih množic; to je dokaz, da smo si osvojile program KP — za izvedbo socializma.

Danes stojimo žene članice AFŽ pred velikimi važnimi nalogami, katere moramo povezati z vsakodnevnimi življenjskimi problemi. Z vsestranskim razvijanjem in izboljšanjem idejnega dela, z razvijanjem novih oblik dela, ki bodo po vsebini in obliki ženam blizu, z ustanovitvijo aktivov, bomo pritegnile v svoje vrste še vse one žene, ki stoje ob strani, ki so še izven vpliva Komunistične partije in še ne sledijo njenim pozivom. Pritegniti jih moramo v vrste aktivnih borcev za izgradnjo socializma.

Svoje politično delo bomo krepile v borbi proti vsem vplivom reakcionarne miselnosti, ki jo skušajo razširati ostanki kapitalističnega razreda, agenti imperializma, predvsem protiljudska duhovščina.

Učvrstiti moramo borbo za kulturno prosvetni dvig žena. Organizirali bomo tečaje, predavanja in tako dvignile kulturno prosvetno raven žena in usposabljale žene za izvrševanje nalog, ki jih imamo v socialistični skupnosti.

Posebno aktivnost bomo posvečale pomoči delavni ženi in materi. Zaposleno ženo je treba razbremeniti v njeni skrbi za preskrbo in vzgojo otrok, kakor tudi pri gospodinjskih poslih. Mnogim pa bomo s tem omogočile vstop v produkcijo. Povezano z organizacijo sindikatov in ljudsko oblastjo bomo skrbele za otvoritev še novih DID-ov, materinskih posvetovalnic, šolskih kuhinj, krpalnic, šivalnic in trgovino za noseče matere.

Vsaka žena mora biti seznanjena z lokalnim planom Osvobodilne fronte in da svoj plan krajevnega odbora AFŽ vključuje v plan OF.

Posebno skrb bomo posvetile prav po liniji AFŽ kmečki ženi. Ob uspehih naših kmečkih združenj, kmečko-obdelovalnih združenj bo AFŽ na vasi prikazala ženam prednost socialističnega gospodarstva. Skrbeti moramo, da bo poslednja žena vključena v naše zadruge, ker le ta način bomo tudi za zainteresirali naše žene v vrste borcev za višji hektarski donos in istočasno jih mobilizirale pri gradnjah združenih domov.

Pod vodstvom Partije, zveste Internacionalizmu, bo AFŽ še naprej krepila vrste MDFZ-ja, pristopile bomo in nadaljevale tekmovanje za II. kongres KPS in za III. kongres AFŽ Slovenije. Da bo organizacija kos vsem nalogam, jo moramo učvrstiti tako, da postane aktiven faktor izgradnje socializma.

Solkanske žene so podprle vztrajno borbo ministra za zunanje zadeve tovariša Kardelja

Že na predvečer volitev je bilo v Solkanu vse razgibano. Žene so krasile, izobešale zastave, istočasno pa pripravile že vse potrebno, da so se drugi dan lahko volitve vršile nemoteno. Že ob 7. zjutraj so se žene zbrale na svojih voliščih kjer so 100% potrdile predlagane kandidatke. Posebno na drugem volišču so žene z vso aktivnostjo in političnim prepričanjem sledile volitvam ter vestno sledile izvajanju delovnega predsedstva. Ker so naše matere tiste, ki stojijo z vso odločnostjo na stališču ohranitve traj-

nega miru na svetu, so ob koncu volitev sklenile in so tudi poslane resolucije zunanjemu ministru tov. Kardelju, v katerih so izrazile neomajno zaupanje in odobravanje stališča, ki ga tov. Kardelj zastopa skupno s tov. Višinskim za odpravo atomskega orožja in priprav za novo vojno. Ob koncu pišejo: »Dragi minister! Vašo borbo bomo vsestransko podpirale in smo prepričane, da bo ideja svetovnega miru in bratskega sožitja med narodi zmagala.«

Žene iz Rafuta masovno na volišču, kjer so izvolile v svoje vodstvo Slovenke, Italijanke in Hrvatice

S prostovoljnim delom so spremljali volitve

S cvetjem in zastavami okrašena kanalska dolina je svečano izražala prve volitve naših žena, ki so v večjih krajih s 100% udeležbo izvolile iz svoje srede najboljše med najboljšimi v svoje odbore.

V Desklah je pri dopoldanskem masovnem udarniškem delu med drugimi delalo 27 žena. V 732 prostovoljnih urah so popravili 500 m kanala, 1500 m ceste in navozili 40 m³ gramoza ter razširili pot in na novo izkopali 45 m³ materiala.

Delavci in delavke iz Anhovega so šli na dan volitev v Banjšice in še v

druge kraje, kjer so jim dopoldne pripravljali razne predmete, popoldne pa priredili kratko kulturno prireditev.

V lepo okrašenem Kanalu so po končanih volitvah priredili pionirji lepo, pestro kulturno prireditev.

Vseposod so volitve v AFŽ odbore zelo lepo izpadle, le v Plavah ne. Krivda je predvsem na odborih množičnih organizacij, ki niso polagali na te volitve nobene pozornosti. Ni čudno, da so volitve najslabše izpadle, ko pa se jih niso udeležile niti žene odbornikov.

Na dan volitev so v Ajdovščini otvorili Dom igre in dela

Po nedeljskih volitvah, so žene iz Ajdovščine dočakale otvoritev ustanove, ki olajša delo matere in nudi njenemu otroku v rani mladosti mnogo veselja, igre in pravilno vzgojo. Otvorjen je bil Dom igre in dela, sen vseh naprednih ajdovških žena. Res je, da je pretekla lepa doba do uresničitve — do vpostavitve DID-a. Vse premalo se je ženam nudilo pomoči, same žene so pa v časih sprčo težav, na katere so naletele, nekoliko popustile.

Led se je prebil, DID je otvoren. Takoj po končanih volitvah ob 17. uri se je zbralo precejšnje število ljudstva, predvsem mater, ki so prihitele k otvoritvi doma v Šturjah. Uprava doma je s pomočjo žena zelo okusno okrasila ves prostor pred stavbo in v vseh prostorih v stavbi »Šapla«. Na dvorišču je bila postavljena lepo okrašena tribuna. Vhod v dom je kra-

sila velika peterokraka zvezda iz zelenja. Igralnica je bila prepolna ličnih igračk, katere so napravili pionirji in mladinci. Jedilnica, kuhinja, oblačilnica in ostali prostori so lepo opremljeni, čeprav še ni novega pohištva, ki ga izdeluje mizarstvo podjetje »Lipa«.

Slovesnost otvoritve je obsegala govor predstavnik iz okraja, ki je prikazal pomen teh domov v primerjavi z domovi pod fašistično Italijo. Matere se bodo z lahkoto vključile v delovni proces — prispevale bodo ogromni delež k izvedbi petletke. — Problem pomanjkanja delovne sile ne bo več tako pereč. Vzgojiteljica doma je v svojem govoru prikazala vzgojne naloge vzgojiteljic do zaupanih jim otrok. Pionirji so nastopili s par točkami ter so želi vsestransko odobravanje.

Sledil je ogled doma. Ljudstvo je z velikim razumevanjem in zadovoljstvom pregledalo vse prostore. Dom igre in dela je pričel z delom. Vodstvo doma in vse osebje bo našim malčkom nudilo mnogo veselja in iger, vzporedno pa pripravljajo otroke na dobo šolske obveznosti, da bodo lahko takoj sledili pouku ter čimprej dosegli prepotrebno znanje za življenje v naši socialistični družbeni ureditvi.

Da matere dobro čutijo in vedo, kaj jim znači Dom igre in dela, se vidi po tem, da se v kanalski Dom igre in dela vpišuje vse več in več otrok ter je že danes, po enomesečnem obstoju Doma, treba misliti na razširitev istega.

Mohorčičeva mati je postala udarnica

Že od 10. avgusta je v Novi Gorici na prostovoljnem delu 66 letna Mohorčič Jožefa. Odkar dela, še ni do danes zamudila niti ene ure. Sama pravi, da je vesela, ko dela na gradnji Nove Gorice, ker dobro ve, da je tudi njen delež pri graditvi socializma potreben. Ko so bile še mladinske brigade, je vstajala zgodaj zjutraj, pomagala v kuhinji, da je bila hrana čim bolj okusna, ko pa je prišel čas za delo, je skupno z mladino s krampom ali lopato v roki odšla z njimi ter bila vedno med prvimi pri delu.

Za svoje požrtvovalno delo je Mohorčičeva mati kot borka za izgradnjo socializma prejela značko udarnika in značko graditelja Nove Gorice. Ko je prejela značko od komandanta štaba, se je vsem najlepše zahvalila, posebno pa štabu in vsej mladini, ki je pokazala toliko razumevanja do ustvaritve našega novega centra, obenem pa za vse tovariške odnose, spoštovanje in hvaležnost, ki jo je napram njej mladina pri delu izkazovala.

Naše volitve AFŽ so za nami, spremlja nas pa še vedno visoka zavest naših žena, ki vzporedno z reševanjem vseh problemov pristopajo k skupnemu delu in se v veliki meri vključujejo pri prostovoljnem delu, kjer je prav gotovo največ doprinesla naša mati iz Lož.

Žene s Krasa so stoodstotno volile

V tekmovanju za II. Kongres KPS so osnovne organizacije Partije s Krasa vnesle tudi 100% udeležbo naših žena na volitvah. Že takoj po sprejetju tekmovanja so člani Partije razvili vse organizacijske in agitacijske priprave, da se volitve čim lepše, čim bolj globoko politično in čim bolj množično izvedejo. Uspehi prav zaradi te široke aktivizacije niso mogli izostati in so se žene klicu Partije tudi 100% odzvale.

Na dan samih volitev je bilo povsod po Krasu slišati svobodno pesem naših žena, podkrepljeno z vzkliki naših Partiji, Titu in pravičnemu miru na svetu, ki ga tako trdno zagovarja tov. Kardelj, ki stoji edini ob strani Višinskega na mednarodni konferenci. Volitve same so bile izraz predanosti naših žena novi socialistični državi, obenem pa manifestacija borbe za pravičen mir v svetu. Prav gotovo bodo žene s Krasa tudi v bodoče tako zavestno pristopale k graditvi socializma prav tu na najzapadnejši meji in s tem ustvarjale graniten steber prave ljudske demokracije.

Spomenik padlim borcem v Mirnu pri Gorici

Z onstran meje

Prošnje kmetov bi lahko reševali v Trstu in ne v Rimu

Kljub večkratnemu pisanju in zahtevi kmetov, naj pristojni krogi pokrenejo akcijo za izplačevanje škode, povzročene po anglo-ameriških okupacijskih četah, je še vedno to vprašanje na mrtvi točki. Zato ni nič čudnega, če so šli kmetje in predstavniki strokovne zveze ponovno k pristojnim oblastem ter zahtevali, da jim v tem pogledu dajo potrebna pojasnila, vendar pa ni niti to nič zaleglo.

Pred dvema mesecema je prejela sindikalna zveza kmetijskih sindikatov pismo od polkovnika Laneja, naj mu pošlje ponovno seznam vseh oškodovanih kmetov. Zvedelo se je namreč, da so oblasti, ki so vodile prijave oškodovanih kmetov po anglo-ameriških okupacijskih četah, izgubile vse dokumente, ki so jih prizadeti kmetje predložili v dokaz, da so v resnici utrpeli škodo.

Tako bodo morali torej oškodovani kmetje ponovno vložiti prošnje za povračilo škode, ker so uradniki, ki imajo te stvari v rokah, bodisi zaradi ne-

marnosti ali birokratizma, izgubili vse dokumente. Svoječasno je bilo namreč v tržaškem časopisu opozorjeno, da je neumestno, da so prošnje, ki so jih vložili kmetje, romale iz Trsta v Videm, v Treviso in končno celo v Rim ter da bi se lahko našlo za reševanje tega vprašanja hitrejšo rešitev.

Kmetje namreč z vso upravičenostjo zahtevajo, da jim pristojne oblasti izplačajo to škodo, ker potrebujejo za svoje gospodarstvo veliko kapitala, ki ga morajo dnevno vlagati v svoje premoženje. Vprašanje materialnih sredstev pa je važno zlasti še sedaj, ko so vojaške oblasti odvzele kmetom travnike in pašnike in morajo za svojo živino, kolikor je še sploh imajo, kupovati seno po visoki ceni na trgu. Še prav posebej velja za njih rek: »Kdor hitro da, dvakrat da«. Tega bi se morale oblasti zavedati pri obravnavanju izplačila škode, ki so jo povzročile velikokrat tudi brez potrebe vojaške edinice.

Resnice nočejo pisati

»Giornale di Trieste« ni objavil popravka, ki so ga poslali Openci v zvezi z neresničnimi trditvami o openski šoli.

V zvezi z gonjo, ki jo je vodil »Giornale di Trieste« proti slovenskim šolam, je bilo objavljeno v »Primorskem dnevniku« več načelnih odgovorov in med drugim tudi na »La realtà contro le illusioni« ter na »La commedia ed i suoi registri« z dne 4. sept. t. l. Na te stvarne podatke, ki

temelje na objektivnih statistikah in podatkih, »Giornale« seveda ni odgovoril, ker pač ni imel kaj povedati. Njegov molk to najbolj potrjuje.

V vseh večjih slovenskih krajih so bili v zadnjih dneh množični sestanki rediteljskih svetov, na katerih so obravnavali vprašanje slovenskih šol ter

s tem v zvezi, tudi gonjo šovinističnih časopisov proti slovenskim šolam. Ker se je pisec člankov v svojih izvajanjih dotaknil tudi vprašanja openske šole ter objavil velike netočnosti s tem v zvezi, je bil na Opčinah 28. septembra t. l. množični sestanek, na katerem so do zadnje črke pobili vse »dokaze« »Giornale di Trieste«. Sprejeli so tudi resolucijo s 202 podpisi, ki so jo poslali uredništvu tega lista v objavo. Kljub členu tiskovnega zakona, ki je v veljavi na tem ozemlju, pa »Giornale di Trieste« ni smatral za potrebno, da bi objavil popravek v svojem listu, marveč je to kratko in malo obšel kot da se ni nič zgodilo.

Kaj bodo Openci v tem primeru storili, je njihova stvar. Gotovo je, da gre za kršenje tiskovnih predpisov od strani »Giornale di Trieste« in da je možna tožba proti lažnivemu pisanju tega očitveno šovinističnega časopisa. Zato objavljamo našim čitateljem v vednost, celotno resolucijo, ki so jo poslali Openci uredništvu »Giornale di Trieste« v objavo:

Uredništvu

»GIORNALE DI TRIESTE«

v Trstu.

Starši in ostali prebivalci Opčin so se zbrali 24. septembra t. l. na sestanku, da preučijo položaj slovenskega šolstva v zvezi z gonjo, ki jo poleg drugih vodi tudi vaš časopis.

Ker je Vaš časopis objavil tudi netočnosti z ozirom na Opčine, Vas po tiskovnem zakonu št. 270 z dne 3. julija 1948 čl. VIII. pogl. 1. pozivamo, da v svojem listu objavite naslednje popravke:

1. Vaša trditev v članku »La commedia ed i suoi registri« z dne 4. sept. t. l., da je Gauleiter Rainer dal slovenske šole kraškemu prebivalstvu, bi utegnila ustvariti mišljenje, da smo Openci sodelovali z nemškim okupatorjem. Resnica pa je le, da so domobranci odprli na Opčinah šolo, v katero se je prvotno vpisalo le kakih 20 otrok, a je šola zaradi odpora prebivalstva Opčin, ki je odklanjala vsako sodelovanje z okupatorjem, po 14 dneh popolnoma prenehala.

2. V Vašem članku »La realtà contro le illusioni« z dne 15. sept. t. l. trdite, da so Slovenci v prvem trenutku mislili, da lahko uničijo italijansko šolo in niso hoteli odstopiti šolskih prostorov otrokom italijanskih družin. Resnica pa je:

a) da je KNOO sklical sestanek italijanskih staršev, na katerem so bili starši pozvani, da obnovijo italijansko šolo;

b) da je učitelj Pauli na poziv KNOO pričel z italijansko šolo že takrat, ko se italijanski didaktični ravnatelj Ferretti še ni upal priti na Opčine;

c) da je italijanska šola dobila v šolskem poslopiju, ki ga je popravil KNOO, prostore, za kar je isti potrošil 112.000 lir. Prav tako je KNOO oskrbel vsem razredom in pisarnam, tako slovenskim kot italijanskim, kurivo.

3. Vaša trditev, da so bili italijanski otroci prisiljeni obiskovati slovenske šole, je neresnična, ker ni bilo na slovenski openski šoli od 1. 1945 dalje niti enega otroka italijanskih staršev. Dejstvo pa je, da obiskujejo učenci: Taučer Julijana, oče Viktor, mati Ana roj. Sosič; Kukec Aldo, oče Stanislav, mati Frančiška roj. Sosič; Sosič Ina, oče Slavko, mati Nora roj. Bizjak, ki so sinovi slovenskega očeta in slovenske matere, italijansko šolo. Nadalje ugotavljamo, da je 5 učencev iz mešanega zakona v italijanski šoli, medtem ko so na slovenski šoli iz mešanih zakonov trije.

4. Na slovenski šoli ni le 200 otrok, temveč jih je bilo ob zaključku šolskega leta 1947-48 247.

5. Vaša trditev, da je slovenska šola utrpela težak udarec, ker po novi razmejitvi niso mogli obiskovati slovenske šole na Opčinah učenci iz oddaljenih kraških vasi, je neresnična. Baš

nasprotno je res, da je šele po razmejitvi bilo vključenih na opensko šolo 7 otrok iz Ferretičev, ki so pred razmejitvijo obiskovali šolo na Orleku. Izven šolskega okoliša pa so prihajali na italijansko šolo v šolskem letu 1945-46 (za kasnejša leta žal nimamo podatkov) naslednji učenci: 1. Ciak Mario iz Trsta - Vicolo Castagneto 135; 2. Marussi ? iz Trsta - via S. Lazzaro 17; 3. Forno Edo iz Trsta - via Moreri 158; 4. Ukmar Paolo iz Trsta - via Solitro 6; 5. Rondi ? iz Trsta - via Commerciale 103.

6. Vaša trditev, da je bila izgnana iz šole in to na grd način neka uboga občinska (šolska) sluginja in zamenjana s sluginjo, včlanjeno v SIAU, je smešna, kajti dotična uboga sluginja je ostala sluginja italijanske šole tudi po vojni in še vedno vrši svojo službo, medtem ko je za slovensko šolo bila imenovana sluginja slovenske narodnosti.

Smrt fašizmu! Svoboda narodu!

Opčine-Trst, dne 28. sept. 1948.

202 podpisa.

Poziv vsem davčnim zavezancem

Pozivamo vse one davčne zavezanke, ki še niso poravnali svojih davčnih zaostankov na dohodnini iz leta 1947. in še preje, ter tekoče dohodnine (I. obrok), da to store najkasneje do 31. oktobra 1948. Po preteku tega roka se bodo proti vsem zaostankarjem podvzeli najstrožji, pa tudi prisilni ukrepi.

KLO so dolžni takoj po preteku roka sporočiti poverjeništvu vse one, ki niso poravnali zaostankov zaradi uvedbe eksekucije.

Poverjeništvu za finance OLO, Gorica

Opozorilo

Opozarjamo vse producente vina, da morajo v smislu določil Tar št. 702 in 704časne tarife davka na p. p. do 20. XI. 48 brezpogojno prijaviti vso pridelano količino vina svojem pristojnemu KLO, isto tako pa morajo prijavljati KLO vsako odsvojitve t. j. prodano količino vina.

Prav tako morajo pridelovalci žganja takoj po končanji žganjekuhij prijaviti pristojnemu KLO vso pridelano količino žganja istotako pa tudi vsako prodajo žganja.

KLO naj kontrolirajo izvršitev, kršitelje pa prijavijo Poverjeništvu radi uvedbe kazenskega postopka in kaznovanja.

Poverjeništvu za finance OLO, Gorica

Poziv vsem izplačilnim blagajnam KLO itd.

Izpolnjene formularje Popis delavcev nameščencev in uslužbencev takoj dostavite Poverjeništvu za finance; ker je rok že potekel in ministrstvo za finance nujno potrebuje podatke.

Poverjeništvu za finance OLO Gorica.

Ali si že naročnik našega glasila OF »Nova Gorica«?

ZAHVALA

MARC VERA, vdova se toplo zahvaljuje vsem, ki so spremljali na zadnji poti njenega soproga in očeta, še posebno se zahvaljujem tistim, ki so ji priskočili na pomoč v tej težki uri.